

I GRÅSONEN

ARTIKKEL

Av: Rune Aune Mentzoni, KoRus Øst,
førsteamanuensis ved Institutt for samfunnspsykologi, Universitetet i Bergen

Tradisjonelt sett har det vært et nokså tydelig skille mellom pengespillindustrien og dataspillindustrien. For selv om pengespillfolket har gitt bransjetreffene sine navn som «ICE Totally Gaming» og «Global Gaming Expo», så er det vel egentlig bare personer innenfor denne bransjen som omtaler produktene deres som noe annet enn gambling.

Dataspillbransjen har på den annen side ofte tatt tydelig avstand fra pengespillsiden, og alt dette er helt naturlig. For der pengespill i de fleste områder er underlagt streng regulering, er dataspill ikke det. At den regulerte parten forsøker å omtale seg selv som et underholdningsprodukt, og at parten som ikke er regulert tar avstand fra den som er det, gir god mening.

Gråsonen vokser frem

De siste årene har det imidlertid vokst frem en gråsone blant dataspill og kulturen rundt disse, hvor det ikke lengre er så åpenbart at produktene skal stå utenfor den samme eller lignende regulering som gjelder for pengespill. Her kommer Craig «NepentheZ» Douglas inn. Douglas er en britisk YouTuber med en stor fanskare, i skrivende stund drøyt 1,4 millioner abonnenter. Videoene han legger ut, handler utelukkende om fotballspillet FIFAs svært populære modus Ultimate Team. Vi kommer tilbake til Douglas, men la oss først se raskt på spillet han opererer i.

De siste årene har det vokst frem en gråsone, som det ikke er så lett å skille mellom pengespill og dataspill, sier Rune Aune Mentzoni i KoRus Øst. Foto: KoRus Øst

Spillet FIFA Ultimate Team ligger i «gråsonen», fordi kortpakkene kan kjøpes for penger og fordi innholdet er ukjent, noe som minner om et lotteri, mener Rune Aune Mentzoni, spillekspert i KoRus Øst. Foto: Skjermdump fra YouTube

Bygger lag med favoritter

Enkelt sagt kan FIFA Ultimate Team sammenlignes med en god, gammel samling av fotballkort. Du åpner kortpakker, finner fotballspillere, bygger lag med dine favoritter og kan spille med ditt lag mot andres lag på nett. Ultimate Team er i seg selv det jeg vil kalle et gråsonespill, fordi kortpakkene kan kjøpes for penger og fordi innholdet i pakkene er ukjent, noe som minner mistenkelig om et lotteri.

God butikk

Det hele forverres av at det på forhånd er umulig å vite hvor stor sjanse man har for å få de beste spillerne, utover at en fort lærer at det er bortimot uopnåelig å få fatt i Ronaldoene og Messiene. Økonomien i spillet lar seg ikke forklare på kort plass, så bær over med en grov forenkling: En av pakkene som for tiden kan kjøpes, er priset til 45000 fifa coins som kan tjenes i spillet. Selv gode spillere vil nok måtte bruke et par arbeidsdager for å tjene dette. Eventuelt kan pakken kjøpes for omtrent 50 kroner. Det beste Ronaldo-kortet er for tiden priset til 4,4 millioner fifa coins i spilllets eget auksjonshus, som dermed tilsvarer en overført verdi til oppunder 5000 kroner. Når dette kortpakkelotteriet ikke er regulert som et pengespill, handler det om at premiene ikke er penger og heller

ikke (på lovlig vis) kan gjøres om til penger. Men ut ifra et psykologisk perspektiv heller enn et juridisk er dette av mindre betydning.

Betydningsfulle premier

Premiene har stor personlig verdi. Vil du ha en illustrasjon på det, er det bare å ta en rask tur innom YouTube og se på en av de tusenvis av videoene som ligger der av gamere som åpner kortpakker og reagerer med vekselvis ekstase og frustrasjon avhengig av utfallet.

Pengespill rettet mot barn

Tilbake til Douglas, eller NepentheZ som han kanskje er bedre kjent som. Sammen med sin forretningspartner Dilan Rigby ble han nylig dømt til å betale om lag 2,75 millioner kroner i bøter for å ha drevet og promotert ulovlig pengespill, og det ble regnet som særlig skjerpene at virksomheten i stor grad var rettet mot barn.

Fifa coins som valuta

NepentheZ og Rigby har flere selskaper sammen, men stridens kjerne her er FUTGalaxy, som NepentheZ aktivt promoterte gjennom sin YouTube-kanal.

>>>

– Ikke kall meg DYSFUNKSJONELL

BRUKERSTEMMEN

Av: Elisabeth Lied, Ventilene

Smerten på innsiden er verre enn det du ser på utsiden, skriver Elisabeth Lied. Hun bruker egne erfaringer når hun setter ord på hvordan det kan føles innvending når man blir oppfattet som dysfunksjonell fra utsiden.

Du kaller det dysfunksjonell oppførsel, men vet du hva det er? Du som setter diagnoser, gir meg fritak i skolefag eller gir meg nye hjem. Du ønsker å hjelpe meg og ta bort min dysfunksjonelle oppførsel.

Du ser at jeg kutter meg. Jeg lager stygge riper og sår i den sarte ungdomshuden min. Du ser blodet som renner og arrene. Du tenker at jeg ødelegger meg. At jeg må slutte. Men kjenner du uroen inni meg? Hører du tankene mine i hodet som sier at jeg ikke er god nok? At jeg ikke skulle vært født? Ser du

meg når jeg er kald, stille og tar imot slagene? Er du hos meg når jeg får slengt skjellsord mot meg om hvor stygg jeg er? Det dysfunksjonelle kaller jeg smerte! En smerte som på innsiden er mye verre enn den jeg påfører meg selv på utsiden. Smerten på innsiden roer seg ned når jeg er dysfunksjonell.

Du ser at jeg ikke spiser, eller at jeg overspiser, du ser at jeg trener for mye. Du ser kroppen min lide. Du ser at jeg blir til et hvitt skjelett med klær på, eller eser ut så valkene ligger i lag. Du tenker at jeg kommer til

>>> På siden, som fortsatt er åpen, kan du bruke fifa coins som valuta i sportsspill tilsvarende Norsk Tippings Oddsen. Vinner du, kan premien satses på nytt eller betales ut i FIFA Ultimate Team ved at du legger ut et verdiløst kort for salg i spillets auksjonshus, som FUTGalaxy kjøper av deg til en urealistisk høy pris (litt som om Brann skulle ha solgt Erik Huseklepp til Haugesund for 850 millioner kroner).

14-åring spilte for 6000 på én dag

Det britiske lotteritilsynet (UK Gambling Commission) vurderte altså at dette måtte regnes som en ulovlig form for pengespill. Retten fant at NepentheZ promotering aktivt rettet seg mot barn, for eksempel gjennom å kommunisere i sine videoer at en ikke trengte å være 18 år for å delta ettersom en spilte med fifa coins og ikke ekte penger. Effekten FUTGalaxy som pengespill hadde på barn ble av retten omtalt som alvorlig og grusom, og et eksempel ble trukket frem hvor en 14-åring i løpet av én dag hadde spilt for oppunder 6000 kroner.

Gråsoner trer frem over alt

Eksemplene på produkter i gråsonen mellom penge- og dataspill er etter hvert mange, og dreier seg både om mekanismer bygget inn i selve spillene (som FIFA Ultimate Teams kortpakkelotteri) og mekanismer som tilbys av tredjeparter (som FUTGalaxys bettingsside). Du finner dem i alt fra sosiale casinospill, hvor du i begynnelsen kan spille gratis og etter hvert kan kjøpe ekstra valuta, men aldri få utbetalt pengepremier (IGTs Double Down), til populære skytespill som Valves Counter Strike. Her kan ulike kosmetiske oppgraderinger vinnes basert på tilfeldigheter i spillet og senere omsettes for ekte penger enten gjennom Valves offisielle markeds plass eller tredjepartsløsninger.

Kompliserte mekanismer

Gråsonen utgjør en formidabel utfordring både for regulerende myndigheter, for bekymrede pårørende og for spillere selv, som alle må sette seg inn i de til tider innfløkte måtene mekanismene virker på.